

Slovenski dom

Štev. 138

V Ljubljani, sreda 19. junija 1940

Leto V

Sklepi Hitlerja in Mussolinija o francoski ponudbi za premirje so bili poslani francoski vladi

Nemčija in Italija zahtevata popolno udajo Francije

London, 19. junija. o. Francoski radio je davi sporočil, da francoska vlada še ni dobila od Nemčije in Italije odgovora na predlog maršala Petaina za premirje. Možna pa je, da bo odgovor izročen vsak čas.

Berlin, 19. junija. o. Po posvetu med Hitlerjem in Mussolinijem, ki se je začel v Münchnu včeraj ob 16 in je trajal vsega dve uri, je bilo izdano naslednje uradno sporočilo:

Vodja Nemčije Hitler in predsednik italijanske vlade Mussolini sta se pri današnji konferenci sporazumela o francoski mirovni ponudbi.

Hitler in predsednik italijanske vlade Mussolini sta po današnji konferenci odpovala iz Münchna.

Berlin, 19. junija. m. United Press poroča: Po obvestilih iz zanesljivih virov je vsebina sporazuma glede Francije, sporazuma, ki je bil dosežen včeraj med nemškim kanclerjem Hitlerjem in italijanskim ministrskim predsednikom Mussolinijem, še snovi poslana na naslov francoske vlade. Vsi sklepi bodo ostali tajni tako dolgo, dokler se o njih ne bo izrekla Francija. Ni mogoče dobiti nobenih obvestil o posameznih točkah snovenih sklepov, toda vsi se strinjajo v tem, da ti sklepi v celoti predstavljajo zahtevo po popolni udaji Francije.

Noben znaki ne kažejo, da bi se boji v Franciji ustavili. Z nemške strani izjavljajo, da premirja ni in da se bodo nemške čete borile dalje, dokler se Francija ne bo udala ali dokler bo francoska vojska, ki bi bila prisiljena položiti orožje. Nemške čete prodirajo dalje ter na številnih krajih ne naletavajo sploh na noben odpor več.

München, 19. junija. m. Predsednik italijanske vlade Mussolini je sredi ob 10 s posebnim vlakom zapustil München. Neposredno za tem se je ob 10.04 odpeljal tudi s posebnim vlakom nemški kancler Hitler.

Voditelj rajha in duce sta prišla na glavno postajo iz palače princa Karla ob 9.25. V spremstvu obeh zunanjih ministrov grofa Ciana in von Ribbentropa ter šefa protokola von Demberga sta obšla častno četo. Za tem sta se oba podala na peron, kjer je že čakal na odhod Mussolinijev vlak.

Kancler Hitler se je od Mussolinija in grofa Ciana poslovil in jima stisnil roko, nato pa je ostal na peronu vse do trenutka, ko je vlak odpeljal. Tako je za tem je Hitler vstopil v svoj vlak, ki je takoj zapustil monakovski postajo in odpeljal v neznan smer.

Bordeaux, 19. junija. m. Francoski radio je sredi sporočil:

Francoska vlada do 23. ure snovi ni dobila iz Madrida nobenega sporočila glede nemškega odgovora. Končna odločitev Francije je odložena za danes.

Vojna na Sredozemlju:

Poveljstvo zavezniških čet ob Sredozemlju zapoveduje nadaljevanje bojev

Poročila o obojestranskem letalskem udejstevovanju

Kairo, 19. junija. o. Reuter. Glavni poveljnik angleških čet na Sredozemskem morju in Srednjem vzhodu general Wavel je poslal svojim četam tole dnevno povelje: Angleški imperij bo nadaljeval boj do zmage. Spet bomo rešili Evropo suženjstva. Pred nami so hudi časi, toda izjavljamo, da jih sprejemo z isto mirnostjo in zaupanjem, kakor smo take krize preživljali v preteklosti. Karkoli naj se zgodi, mi bomo na svojih mestih.

Kairo, 19. junija. m. United Press poroča: Po vesteh iz Beiruta je poveljnik francoskih čet na Bližnjem Vzhodu general Mittelhauser

naslovil na francosko vojsko proglas, v katerem pravi, da se boji na suhem, na morju in v zraku nadaljujejo.

Nekje v Italiji, 19. junija. AA. Uradno poročilo št. 7 štaba vrhovnega poveljstva italijanske oborožene sile se glasi: V noči od 16. na 17. junij je bilo izvedeno uspešno bombardiranje pomorskega oporišča v Bizerti, vojaških objektov na Malti in letališč na Korziki. Naše podmornice so potopile dve veliki sovražni ladji.

V Severni Afriki se nadaljujejo operacije ob mejah severne Cyrenaike. V Vzhodni Afriki so bila izvedena številna uspešna bombardiranja iz zraka. Pri tej priliki so bila bombardirana tudi letalska oporišča in vojaški objekti v zgornjem Sudanu. Vsa naša letala so se vrnila. Uničena so bila tri sovražna letala na tleh, dočim je bilo eno lovsko letalo uničeno pri spopadu v zraku.

Sovražno letalstvo je izvedlo napade na naše ozemlje, ni pa naredilo nobene škode. Zbito je bilo na tla eno sovražno letalo. Ponoči je sovražnik spet izvedel napade na naše ozemlje ter pri tem obstrleval nevojaške objekte. V Milanu je bilo poškodovanih nekaj hiš. V Liguriji je protiletalska obramba zbila na tla štiri sovražna letala.

Kairo, 19. junija. Havas. Vrhovno poveljstvo čet na srednjem vzhodu sporoča: Britanska letala so danes bombardirala Masapoje v Libiji. Pri prvem poletu so letala z bombami zažgala skladišče goriva. Pri drugem poletu so letala z bombami zadela skladišča petroleja in jih poškodovala. Prav tako so bili izvedeni številni ogledniški poleti z ugodnimi uspehi. Pri napadu na Asmaro je bil uničen en sovražni oddelek. Britanski bombniki so bombardirali Badero v Vzhodni Afriki. Zadele so bile vojašnice in radijska postaja. Uničena so bila štiri sovražna letala. V Negeliju je bil uničen tamkajšnji hangar in tri italijanska letala. Bombe so zadele tudi nekaj motoriziranih oddelkov. Vsa britanska letala so se nepoškodovano vrnila.

V bojih z italijanskimi obmejnimi oddelki v Libiji so britanske čete zajele 12 težkih tankov, šest topov in sedem tovornih avtomobilov. Ob bombardiranja Marsamatrua je bil ubit en Anglež in dva Egipčani. Devet oseb je bilo ranjenih. Bombardiranje je bil tudi Siri Barani.

Hitler in Mussolini sta pri posvetu v Münchnu določila temelje novi Evropi in njeni novi razdelitvi za novo skupnost na razvalinah demokracije, pravi italijansko časopisje o zadnjem sestanku obeh voditeljev.

Pogoji za mir s Francijo bodo trdi, toda ne nečastni. Če bi jih pa ne sprejela, je bosta Italija in Nemčija strli, za kar je že vse pripravljeno, se glasi druga sodba italijanskega časopisja.

Nemški gospodarski strokovnjak dr. Clodius se že dva dni v Rimu pogaja z italijanskimi gospodarskimi strokovnjaki o sporazumni ureditvi izvoza tistega blaga, ki sta ga v jugovzhodni Evropi kupovali Anglija in Francija. To blago naj bi zdaj prevzeli Italija in Nemčija.

Pri dosedanjih italijanskih letalskih napadih na Malto je bilo ubitih 37 ljudi, hudo ranjenih pa 40.

Močni oddelki francoskih letal vseh vrst so včeraj in danes leteli v severno Afriko, poročajo iz Balearskih otokov. Iz tega sklepajo, da misli Francija nadaljevati vojno proti Italiji na Sredozemlju.

Jugoslovanski parnik »Sud«, ki je plul z velikim tovornim iz Malte na Škotsko, se je zatekel v špansko luko Vigo, ker posadka ni hotela nadaljevati poti zaradi vojnih nevarnosti.

Predsednik Roosevelt ni prevzel posredovanja med evropskimi vojskujočimi se državami, je izjavil Rooseveltov tajnik Earley včeraj.

Ameriško mornariško ministrstvo sporoča, da je odstopilo zaveznikom 10 torpedov in 10 lovcev na podmornice.

Življenje v zasedenem Parizu poteka v redu, poročajo ameriški listi. Trgovine so odprte in prometna sredstva obratujejo. Nemci zelo podžigajo nerazpoloženje proti Angliji. Nemško vojaštvo plačuje nakupe Francozom z nakaznicami, pri katerih računajo za eno nemško marko 20 francoskih frankov (30 dinarjev).

Vesti 19. junija

Predsednik kanadske vlade Maekenzie King je včeraj sporočil, da bo vlada takoj predlagala zbornici zakon, ki daje vladi pravico do mobilizacije vseh človeških in stvarnih sil Kanade za nadaljevanje sedanje vojne.

Stroge odredbe za razpust vseh organizacij, ki bi mogle služiti kot kakršna koli »peta kolona«, je izdala argentinska vlada.

Francija je po 36 dneh boja prošila za premirje, čeprav je imela na razpolago ves svoj in še angleški imperij. Poljska se je brez sleherne pomoči branila 18 dni, torej polovico tako dolgo. Najbrž bi se bila še dalje, če je ne bi bili udarili v hrbet slovanski bratje.

V Švico je dospelo do včeraj nekaj nad 2000 francoskih vojakov iz področja ob Maginotjevi črti. Bili so takoj razoroženi in internirani.

Islandijo so zasedle kanadske čete, ki bodo nadomestile angleške oddelke. Zdi se, da bo Kanada prevzela tudi pomorsko obrambo Islandije proti morebitnemu nemškemu napadu.

Ker Angleži pripravljajo obrambo vsakega svojega mesta in učijo streljati tudi civiliste, bo vojna proti Angliji totalitarna, to se pravi brezobzirna do popolnega uničenja. Za to bo odgovorna samo angleška vlada, ki pripravljala celo civilno prebivalstvo za odpor proti Nemcem. Tako sodijo po poročilu italijanskega radia v nemških krogih.

Včerašnji govor angleškega ministrskega predsednika Churchilla razlagajo Nemci tako, da hoče Anglija zvrniti odgovornost za neuspeh v Franciji samo na francosko vojsko, ki pa se je borila tako hrabro, da ji to celo Nemci priznava.

V baltične države je dospelo dozdaj že blizu 2 milijona sovjetskih vojakov. Ves izvoz hrane iz teh držav v Nemčijo je ustavljen, ker pravijo Rusi, da bo ves živež potreben za prehrano njihovih ogromnih vojsk.

Poveljnik ameriške vojne mornarice admiral Stark zahteva od zbornice nove 4 milijarde dolarjev za povečanje ameriške mornarice. S tem denarjem bodo izdelali 200 novih vojnih ladij vseh vrst.

Angleški protiletalski in protitankovski topovi lahko prebijajo oklepe vseh nemških bojnih vozil, kar jih je bilo dozdaj vrženih na bojišče, če streljajo iz določene daljave. Tako trdijo angleški voj. strokovnjaki, ki so opazovali uspešnost svojega orožja v Franciji.

Vsa francoska mesta, ki imajo več kakor 20.000 prebivalcev, je vlada razglasila za odprta mesta, da bi jih obvarovala letalskih napadov.

Romunske oblasti so izdale dovoljenje za ureditev prekopa, ki bi vezal Bukarešto z Donavo. Prestolnica Rumunije in Belgrad bi bila potem zvezana tudi po vodni poti.

Turška vlada je izdala uredbo o uvedbi splošne delovne obveznosti za državne potrebe.

Nesreča, ki je zadela Francijo, je samo ojačila odločnost Anglije, da bo nadaljevala boj za obrambo svobode in človeških pravic. Anglija je sicer v veliki neposredni nevarnosti, a je v taki nevarnosti bila že v časih, pa se je vseeno priborila do zmage. Kdor bi poskušal zavzeti Anglijo, bi hotel osvojiti svet. Tako razpravlja angleško časopisje po govoru predsednika vlade včeraj.

Egiptovska vlada je prepovedala nadaljevanje kakršnihkoli trgovskih odnosov med egiptovskimi in italijanskimi državljanji.

Angleška vlada je prevzela zase 3100 letal vseh vrst, ki jih je bila naročila Francija v ameriških tovarnah in ki bodo v kratkem dodelana.

Ko je nemška vojska pretekli četrtek zjutraj začela zasedati Pariz, sta se dve nemški letali spustili sredi mesta na Place de la Concorde. V enem letalu je bil neki Hitlerjev pribojnik, drugo letalo pa je prineslo najnovejšo nemško listo za pariško prebivalstvo. Tako poroča dopisnik agencije United Press, ki je ostal v Parizu.

V Litvi je bila sestavljena včeraj nova vlada po sovjetskih predlogih. Predseduje ji Paleckis, vojni minister in vrhovni poveljnik litvanske vojske pa je general Vitkauskas.

Močni oddelki francoskega letalstva so po poročilih švicarskih listov začeli odhajati na lastno pest v Anglijo, da se rešijo, če bi Nemci zahtevali, da mora francoska vojska položiti orožje, kakor so to zahtevali od Belgije.

Nekateri angleški listi poročajo, da je Nemčija poslala več parnikov vojaštva v spremstvu vojnih ladij, da zasedejo Islandijo.

Grčija bo v kratkem uvedla nakaznice za kruh in druga živila.

Madžarska je vedno bila na strani Italije in Nemčije, zaradi česar upa, da je Italija in Nemčija pri določanju novega zemljevida v Evropi ne bosta pozabili, je govoril včeraj predsednik madžarske vlade Teleky, ko so v Budimpešti zvedeli novico o francoskem predlogu za premirje.

Ameriška vlada preučuje vprašanje glede francoskih kolonij na zahodni poluti, če bi Francija sklenila ločen mir z Nemčijo, je izjavil ameriški zunanji minister Hull včeraj ameriškim časnika.

Francosko letalstvo je v dosedanjih bojih izgubilo 60% svojih aparatov, trdijo Italijani.

Obvezno vojaško službo je včeraj uvedla Nova Zelandija.

Nemški oddelki so sredi prispeli na francosko-švicarsko mejo pri Pont Arlieru in tam zamenjali dosedanje francoske straže, poroča italijanski radio.

Boji na vseh frontah v Franciji divjajo dalje

Po francoskih vesteh so Nemci prodrli do pristanišča Cherbourga - Francoski vojniki naj se umaknejo v Anglijo

London, 19. jun. o. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je sredi po radiu izdalo naslednje zapoved:

»Vsi francoski in angleški vojniki na kopnem, na morju in v zraku! Sprejmite na znanje, da se ni sklenjeno nikakšno premirje in da še nismo položili orožja. V načrtu so samo pogajanja za mir, ki pa se še niso pričela. Zato naj vsakdo nadaljuje z odporom.«

Francosko vojno poročilo, ki je bilo izdano sredi, se glasi: Sovražniku se je z močno akcijo proti našim četam, ki dajejo odpor, posrečilo prodreti globoko v Normandijo in Bretanijo. Ogledniški oddelki so prispeli do Cherbourga in Rennesa. Bili so ostri boji. Na srednji Loiri je sovražnik utrdil več mostišč med Orleansom in Neversjem. Med Loiro in Vogezi sovražne množice napredujejo proti jugu. V Loreni in Alzaciji so še vedno borbe ter se naše čete ogroženo upirajo sovražniku.

Glavni stan voditelja rajha, 18. junija. DNB: Vojaški zlom Francije je pod pritiskom našega stalnega prodiranja vedno večji. Južno od Caena smo na več krajih prekorčili reko Orme. Vzhodno od Orleansa do Neversa smo prispeli do Loire. Nemški motorizirani oddelki so zavzeli trdjavu Belfort. Dijon je padel brez boja. Enemu nemških motoriziranih oddelkov, ki je izvedel drzno prodiranje, se je vdala tudi trdnjava Metz. Od tam vidimo one dele Maginotovih utrdb na obeh straneh Diedenofena, ki se še upirajo. Prodor Maginotove črte južno od Saarbrückena se je zdaj razširil vse do prekopa, ki veže Ren in Marno. Ob gornjem Renu naš napad napreduje proti Vogeziom. Colmar je zavzet. Včeraj smo ujeli nad 100.000 sovražnih vojakov. Vojni plen obsega vso opremo velikega številca francoskih divizij in omenjenih utrdb.

Včeraj so nemške letalske sile nadaljevale z zasledovanjem sovražnika, ki se naglo umika med obalo Atlantskega oceana in gorenjo Loiro. Posebno uspešen je bil napad iz zraka na železniško postajo Rennes, ki je vsa polna transportnih vlakov, kakor tudi voz z municijo in benzinom. Posamezni vlaki so bili poginani v zraku.

London, 19. jun. m. Reuter: General Gaulle, ki je bil šef vojnega kabineta v Reynaudovi vladi, je sredi govoril po londonskem radiu ter je pozival vse francoske častnike in vojske, naj pridejo v Anglijo z orožjem ali brez njega. Dalje je pozival tudi delavstvo in inženirje po orožarnah, naj stopijo ne-

mudoma v stik z njim. Svoj govor je Gaulle končal z naslednjimi besedami:

»Naj se zgodi karkoli, plamen francoskega odpora ne sme ugasniti in tudi ne bo ugasnil.«

Vojni strokovnjak francoskega radia je dal sredi tale pregled vojnega položaja: Armada, ki se je borila na spodnji Seini, se je umaknila na Euvre in do Chartresa, kjer se sedaj vodi borbe. Druga francoska armada, ki se je zbrala ob Loiri, brani črto Tours-Charite sur Loire-Orleans. Po ogroženi borbi je prizadela sovražniku težke izgube o priliki njegovih poizkusov prekorčiti Loiro. Z izgubo Chateau Thierryja je bil napravljen ogromen prodor. Tu so Nemci napredovali do Autina, ki se verjetno nahaja že v njihovih rokah. Sovražne kolone, ki so prispale do Dijona, so se razdelile tu v dve skupini, od katerih prodira ena po dolini Saone, druga pa proti švicarski meji. Nemogoče je dozdaj točno ugotoviti skrajne točke nemškega napredovanja. Tretja armada, ki drži Maginotovo črto od Monmedyja do Basla in ki je bila znatno oslabiljena, je izvedla pregrupacijo. Njen sedanji razpored je izveden v največji tajnosti. Bok naše četne armade je bil odprt zaradi prodora na Sommi. Poveljništvo te armade je ukrenilo vse potrebno, da ne bi nastala nevarnost z boka.

Priprave za uvedbo splošne vojaške dolžnosti v Ameriki

Washington, 19. jun. o. Predsednik Združenih držav Roosevelt je včeraj pri običajnem pogovoru s časnikarji dejal, da pripravlja zakonski načrt o uvedbi obvezne državne službe za vso ameriško moško mladino. Ta zakon bi se ne pomenil uvedbe splošne vojaške obveznosti, ampak bi samo omogočil ameriški mladini vojaško pripravljalsko izobrazbo, ki je z ozirom na sedanji svetovni položaj nujno potrebna. Roosevelt je dejal, da bo ta zakon predložen zbornici v mesecu dni.

Ford je sporočil ameriški vladi, da bo začel v velikih množinah izdelovati letalske motorje vrste Rols Royce za zavezniške in za ameriško vojsko.

Veliki nočni letalski napadi na Anglijo in Nemčijo

London, 19. junija. o. Reuter poroča: Sredi je bilo dano znamenje za pripravljenost v angleških grofijah Lincolnshire, Dorsetshire in Norfolk. Sovražna letala so sredi metala zažigalne bombe nad Temzo. Bombe so imele močan učinek. Reflektorji so obevali nebo. Ob izlivu reke Temze so se slišali strelji protiletalskega topništva. Na nekem drugem kraju v bližini izliva reke Temze so se oglasile sirene. Sovražna letala so naletela na močan protiletalski ogenj.

Letalski napadi so se ponavljali kake štiri ure. Po dosedanjih podatkih je bilo 11 civilistov ubitih, 14 ranjenih. Bombe niso povzročile občutnejše škode na vojaških objektih.

London, 19. junija. o. Reuter. Sredi so bile objavljene podrobnosti o poletih angleških letal nad severozapadno Nemčijo. V minuli noči so angleški bombniki bombardirali tri ure rafinerije in skladišča tekočega goriva v Gelsenkirchnu, Hamburgu, Hannoveru in Poruhruju. Cilji so bili zadeti ter so nastali veliki požari. Letala so bombardirala tudi tovarne postaje južno od Aachena in ob Reni od Duisburga do Koblenza. Cilji so bili zadeti ter je bilo iz letal videti veliko škodo. Bombardirana so bila tudi tri letališča. Na enem od teh je nastal požar. Bombe so bile vržene tudi na hangarje, letališča pri Amsterdamu, kjer je bilo uničeno eno nemško letalo, ko je hotelo vzleteti. Dve angleški letali pogrešajo.

Omejitev potniškega prometa z brzimi vlaki proti Italiji

Ljubljana, 19. junija.

Ker so na italijanski strani odpravljene razni priključni vlaki, je tudi naša železniška direkcija izvedla omejitev prometa z brzimi vlaki za Italijo, in sicer na progi Ljubljana—Postojna, Maribor—Postojna, Pragersko—Mura—Keresztur in Jesenice—Podbrdo. Omejitve začne veljati jutri.

Na progi Ljubljana—Postojna izostaneta brza vlaka št. 4 in št. 1, z odhodom iz Ljubljane ob 1.33 ter s prihodom v Postojno ob 3.14, na povratku pa z odhodom iz Postojne ob 2.40 in s prihodom v Ljubljano ob 4.16.

Na progi Maribor—Postojna izostaneta brza vlaka 501/502 ter 601/602 z odhodom iz Maribora ob 2.48 ter prihodom v Postojno ob 7.22, na po-

vratku iz Postojne ob 22.46 in s prihodom v Maribor ob 3.20.

Na progi Pragersko—Mura—Keresztur izostaneta brza vlaka št. 1102 in 1101 z odhodom iz Pragerskega ob 3.12 in prihodom v M. K. ob 5.22. Povratek iz M. K. ob 0.48 in prihod v P. ob 2.58.

Na progi Jesenice—Podbrdo izostaneta brza vlaka 902 in 904 z odhodom iz Jesenice ob 7.05 in 18.15 ter prihodom v Podbrdo ob 8.03 in 19.06 ter brza vlaka 901 in 903 z odhodom iz Podbrda ob 10.18 in 22.00 ter prihodom na Jesenice ob 11.16 in 22.56.

Na progi Rateče—Fužine izostaneta potniška vlaka iz Rateč ob 11.20 in 15.25 ter s povratkom v Rateče ob 12.47 in 16.48.

Ljubljana od včeraj do danes

Šele proti večeru se je včeraj ponudil dež, vendar pa tudi ta ni prišel tako, kakor smo ga bili zadnje čase vajeni, z bliskom in gromom, temveč mirno. Pršenje ni trajalo dolgo časa, spet je nehalo, ponovilo pa se je v nočnih urah. Zjutraj je nad mestom ležala gosta megla, ki pa se je razkadila že v zgodnjih dopoldanskih urah. Ko se je dvignil sivi zastor in se razblinil, se je nad pokrajino veselo nasmehnilo sinje nebo brez oblaka in sonce je obhajalo svet z zlatim žarom. Lep poznomladanski dan se je napravil. Se pravimo poznomladanski, kajti nekaj dni nas še vedno loči od pravega, koledarskega poletja. Ljudje se boje, kakšno bo to letošnje poletje. Že zdaj jim nagaja vreme tako, kakor jim še ni kmalu kakšno leto. Ob času košnje smo, pa imamo prav za prav vsak dan dež. Kako se bo pa sušilo seno? Upajmo, da se bo enkrat tudi to ustavilo in da bomo dobili julij kakor se spodobi. Moče je bilo zdaj že več ko dovolj. Zlepa se nismo kakšno leto doživeli, da bi zdaj, ko smo takorekoč že na pragu poletja, brali dan za dnem o katastrofalnih povodnjih, ki so obiskale zlasti kraje v vzhodnem delu naše države. S povodnjimi je bilo našim krajem sicer prizanešeno, vendar pa preobilni in prepogosti dež raste na polju škoduje tudi pri nas. Na vzhodu naše države so pa v veliki stiski. Tam zdaj pred visoko naraslo vodo že kar ves mesec nimajo miru. Hiše so se podirale, polja so bila opustošena, blato in grušč sta prekrila njive.

Tekavca zaslišujejo in sprašujejo

Veliko razburjenje je napravil dramatični lov na znanega delomrznega in vlomilca Tekavca, ki so ga v nedeljo dopoldne po hudem streljanju in boju preteklo nedeljo ukrotili v Rožni dolini. Od vseh strani je vrelo skupaj radovedno ljudstvo, pol mesta se je pogovarjalo o nenavadnem dogodku, ki je bil prav podoben tistim, ki jih gledamo v gangsterskih filmih in o katerih beremo v napetih kriminalnih romanih. To je bila prava pravcata ameriška romanika, ki je pri nas, v idilični deželi, nimamo. Predrznega možakarja so, kakor smo v našem listu že poročali, po srditem upirjanju vendarle prišli in ga ukrotili.

Zdaj ga zaslišujejo in sprašujejo. Človeku se zazdi presneto čudno, kako da se je mogel Tekavec tako hudo upirati. Saj to je vendar čisto nepomemben človeček, dejali bi prava suha južina. Nič ga ni. Šibak, slaboten in majhen možiček je ta Tekavec. Zdaj je tudi videti hudo zdelan, ker so ga temeljito premikastili, ko so ga ujeli. Nekaj že prej, ko so ga poskušali ukrotiti, pa se jim je upiral, nekaj pozneje, ko so ga na njegovem divjem begu dohiteli in se ž njim spoprijeli. Prav klavern dojem zdaj napravila na človeka.

Pri temeljitem zaslišanju in spraševanju možakar po malem že priznava dela, ki jih je bil napravil. Do zdaj so ugotovili, da ima na vesti že kar deset različnih vlovov. Sodijo pa, da lista njegove »delavnosti« še niti od daleč ni izčrpana, ampak da bo po malem priznal še kaj.

Rekorden obisk protiletalske zaščitne razstave

Ljubljana, 19. jun.

Je bil gotovo v nedeljo, ko so našli 7.365 obiskovalcev in med njimi 6.163 odraslih oseb, kar je najboljši znamenje, kako potrebna in zanimiva ter koristna je ta razstava za vse sloje mestnega in podeželskega prebivalstva. Za mestni zaščitni urad, ki je to razstavo priredil, so velike številke obiska najlepše priznanje, prav tako pa tudi zaslužena pohvala za izvrstno ureditev razstave. Tudi še ves ta teden se bodo razni strokovnjaki potrudili v vsakem razumljivim besedami obiskovalcem razložiti vse, kar jih zanima in kar jim je najbolj potrebno. Medtem pa bodo obiskovalce privlačevali tudi še zanimivi poskusi z »Antiginom«, zlasti pa umetna zameglitev, ki jo bomo v posebno velikem obsegu videli za slovo v nedeljo popoldne, seveda pa tudi še med tednom. Vse obiskovalce pa še posebej opozarjamo, naj se poslužijo brezplačnih belordežih

Ne verjemite jim, ker bi radi nalašč begali in delali zmedo!

Zadnje čase so prav pred pričetkom letošnje sezone v raznih naših na daleč in široko znanih letoviških krajih nekateri elementi začeli izrabljati sedanjí položaj v vojni Evropi in negotovost, ki zajema vse svet, ter govore o naših letoviških krajih, da se na splošno tja hoditi, ker da je tam polno vojaštva, da je človek izpostavljen najrazličnejšim nevarnostim in neugodnostim, dalje da ti kraji leže v vojni coni, da je tja sploh prepovedan sleherni dostop in podobno. Polna usta so jih takih vesti, ki imajo prozoren namen, da bi begale ljudstvo.

Mi prav dobro vemo, kakšni tipi in kateri elementi gredo take in podobne kozje molitvice, čeprav tega ne moremo napisati tako razločno, kakor bi radi. Prijebimo pa, da so nameni teh tipov jasni prav vsej naši javnosti in da ta naša javnost tudi ve, kakšni nagibati vodijo te škodljivce našega naroda. Zato je bedak, kdor verjame njihovim besedam.

Dejstvo je, da so vse te govorice o nadlegovanju gostov po letoviških krajih popolnoma izmišljene in brez vsake podlage. Letoviški kraji in naši prekrasni planinski predeli so popolnoma lepo dostopni, in človek, ki ima legitimacijo, se lahko brez vsake skrbi poda tja. Legitimacijo pa mora itak imeti vsak človek, ne samo pri nas, ampak povsod na svetu. Tako se mu ni treba bati robenega nadlegovanja in zoprnosti.

Iztepanje prahu skozi okna

Je po vseh mestih in seveda tudi v Ljubljani prepovedano. Zdi se nam pa, da so hišne gospodinjne na to strogo prepoved letos precej pozabile in ne opozarjajo več svojih pomočnic na to grdo razvado. Pomisljijo naj, da ljudje po tem sodijo tudi vzgojo gospodinj in njeno obzirnost nasproti drugim ljudem. Stresanje prahu in smeti skozi okna jim gotovo ne dela časti in ne množi ugleda. Tudi same ne marajo smeti, pepela ali celo ogorkov in šibic v skrbno aranžiranih prirečkah in na najmodernejših klobučkih. Po naših krajih pa tudi ne velja za dokaz posebnega okusa, če kdo razstavlja posteljno perilo po oknih. Skozi okna vihrajoče rjuhe še ne pomenijo okrasa mesta, pač pa take razstave po oknih pričajo o nemoderinih nazorih gospodinj. Zato naj naše dame te tuje in zastarele razvade raje opuste, saj bi intervencija stražnika ne bila zelo prijetna. Sicer pa stražniki nimajo preveč časa, da bi se ozirali po oknih, in zato priporočamo javnosti, naj stražnike sama opozarja na iztepanje cunj na ulico. To je prepovedano že iz zdravstvenih razlogov, prav tako pa to zahteva tudi obzirnost in takt nasproti pasantom in naposled tudi dejstvo, da zaradi pomanjkanja šoferjev in bencina ni več mogoče tako pogosto škropljenje ulic.

Samomor 74 letne ženice

Celje, 19. junija.

Včeraj okrog pol treh popoldne se je v Cankarjevi ulici št. 9 zgodil tragičen dogodek. Razstopnišče v drugem nadstropju se je pognala skozi odprto okno na dvorišče stara ženica ter obležala na mestu mrtva. Pri padcu si je zlomila tilnik in razbila lobanjo. Takoj so prihiteli stanovalci hiše in tam stanujoči zdravnik dr. Mušič, ki pa je lahko ugotovil le smrt. Ženico so prepeljali z avto-furgonom na bolniško pokopališče. Ker je imela obraz čisto razbit, jo je bilo težko prepoznati. Policija je takoj ukrenila vse potrebno, da bi ugotovila njeno identiteto. Je to 74 letna Ivana Svetlič iz Zavodne pri Celju. Obupno dejanje je storila v duševni zmedenosti. Življenje si je poskušala vzeti že prej ter je še pred nedavnim skočila v Voglajno, odkoder pa so jo še pravočasno rešili.

brošuric »Letalski napad — Varujmo se!«, ki jih je za pouk vsega prebivalstva izdal mestni zaščitni urad.

Konferenca zastopnikov krojaških združenj

Celje, 19. junija.

V ponedeljek dopoldne so se sestali v hotelu »Pošta« v Celju zastopniki važnejših krojaških združenj iz Slovenije na konferenco, na kateri so premotirali položaj v svojih organizacijah in skušali doseči, da z ozirom na nastali položaj ukrenje vse potrebno za enoten nastop glede vseh življenjsko važnih vprašanj te stroke. Konferenca je dosegla potrebno soglasje v pogledu sklepanja kolektivnih pogodb, ki naj bi bile z ozirom na gotove posebne potrebe te stroke do celja enotne ter bi tudi glede medzupoštevale interese enotnosti. Da se preprečijo nekatera dosedanja trenja, je bilo doseženo načelno soglasje v raznih posebnih vprašanjih, tako glede pomožnega osebja, določitve medznih razredov, vajeništva itd. Sklenilo se je med drugim tudi čim bolj izvajati načelno odločbo upravnih oblasti o vprašanju plačevanja medzupoštevale, ki so na oziromnih vajah večkrat zaporedoma, kar občutno ogroža obstoj malih in srednjih obrtnikov. Konferenca je po štirurnem posvetovanju končala delo v upanju, da bodo sprejeti sklepi v bodočnosti rodili dobre uspehe.

Opozorilo vinogradnikom

Maribor, 18. junija.

Nevarna peronospora je prišla že v precejšnji meri nastopati. Zlasti v onih vinogradih, v katerih prvo škropljenje ni bilo pravočasno izvršeno. Deževno vreme zadnjih dni bo razvoj te bolezni še pospešilo, zaradi česar se vinogradniki opozarjajo, naj nujno do 21. t. m. izvršijo tretje škropljenje. — Banov. vinarski in sadj. zavod v Mariboru.

Avtobusni promet na progi Maribor-Gor. Radgona

Maribor, 18. junija.

Neki mariborski list je objavil vest, da je avtobusni promet na progi Maribor—Gor. Radgo-

Požar v mariborski livarni in tovarni kovin

Ogenj je povzročil okoli 80.000 dinarjev škode

Maribor, 18. junija.

Danes ob pol enih popoldne je po dobri navadi iz starih časov plat zvona oznanjal Mariborčanom in članom mariborske gasilske čete, da je v mestu izbruhnil požar. Takoj po prvih udarcih zvona so mariborski gasilci hiteli v svoje prostore na Koroski cesti in kmalu nato so gasilska vozila po mariborskih ulicah odbrzela na kraj požara.

Plameni so si za žrtve tokrat izbrali Marib. livarno in tovarno kovin v Mariboru, katere lastnik je g. Peng. V posebnem oddelku te tovarne, v katerem izdelujejo izolirane cevi sistema Bergmann, je iz doslej neznanega vzroka nastal požar. V tem oddelku v posebni peči ogrevajo smolo, v kateri prekuhavajo cevi, ki so izdelane iz posebne lepene. Ta smola se je vnela in ker je peč zelo visoka, se je kmalu vnela tudi streha.

Kaznjenci so se obdelovali z noži

Pretepači so bili razdeljeni v dva »vojskujoča se« tabora

Maribor, 18. junija.

Danes se pred sodnikom poedincem mariborskega okrožnega sodišča zagovarjata dva kaznjenca, ki odločujeta svojo kazen v mariborski moški kaznilnici in ki sta v kaznilnici sami izvršila prestopke telesne poškodbe. Sta to 27 letni tkalec s Pobrežja pri Mariboru Karol Stern, ki je bil zaradi znanega roparskega umora finančnega preglednika Stranjaka v Mejni ulici obsojen na dosmrtno robijo, in 31 letni kolar Jovan Steg, nad katerim je bila izrečena sodba 20 let robije.

Obtožnica navaja naslednje: V mariborski moški kaznilnici je prišlo do hudega spora med dvema skupinama kaznjencev. V prvi so bili Karl Stern, Jovan Steg in Stefan Olaj, v drugi pa sta se med drugimi zbrala Alojz Tajnikar in Franc Sešerko. Spor je postal tako hud, da je druga skupina baje pozvala pristaje nasprotne strani na boj na nož. Olaj pri tem boju ni hotel sodelovati, pač pa sta bojno napoved sprejela Stern in Steg ter se zato

»Jugoslavija ne more tvegati ponovne opozicije Hrvatov«

V današnji številki objavlja »Hrvatski dnevnik« zanimiv članek, v katerem odgovarja na razne kombinacije, ki so se razširjale v zadnjih dneh glede naše notranje in zunanje politike. Tako piše:

»Pri ocenjevanju teh kombinacij je treba imeti pred očmi dva momenta: notranje- in zunanje-politični. Kar se tiče notranje-političnega, ta temelji na sporazumu od 26. avgusta. Z ozirom na to so neuresničljive tudi vse kombinacije, ki se ne bi mogle spraviti v sklad s tako započeto novo politiko. Spremembe so možne le v tej smeri, da se še bolj zadovolje hrvatske narodne pravice in zahteve. Kar se tiče zunanje-političnega položaja, obstoji določena linija, glede katere obstoji v vladi popolno soglasje. Po zaslugi te linije se nam je posrečilo ostati izven vojnega spopada. Navzočnost zastopnikov in voditeljev Hrvatov v skupni vladi je najmočnejši porok, da se bo ta črta ne samo ohranila, pač pa da se bo po potrebi še poglobilo sodelovanje z vsemi, ki prihajajo v postev. V časih, ko se začneja razprava o ureditvi nove Evrope, Jugoslavija ne more tvegati ponovne opozicije Hrvatov, do katere bi naravno prišlo, če se ne bi upoštevale pravice hrvatskega naroda. Zaradi tega je treba vse kombinacije, ki niso v skladu s tem dejstvom, sprejeti za največjim nezaupanjem. Treba je imeti vedno pred očmi velik ugled predsednika dr. Mačka in upoštevanje, ki ga hrvatski narod uživa zaradi svoje konstruktivne politike, kakršno vodi od ustanovitve te državne skupnosti. Hrvatski narod v boju za svoje pravice ni nikdar oporekal življenjskih pravic drugih narodov. On je tudi spadal med narode, ki so se prizadevali za popolno mednarodno pravico. To stališče mu je prineslo zaslužen zaupanje.«

na ustavljen. Mestna podjetja nam k vesti sporočajo, da je promet na tej progi ukinito le za sedmo podjetje Lininger, avtobusi Mestnih podjetij pa na tej progi do Murske Sobotе obratujejo kakor doslej.

Gasilci so z vso naglico energično intervenirali in plamene v najkrajšem času zadušili. V samo peč in na ves oddelek, v katerem je bilo precej materiala, so namerili močne curke vode, ki so plamenom vzeli vso moč in jih končno zadušili, je pa pri tem seveda trpela tudi peč in material, ki je ves premočen in za nadaljnjo uporabo nemogoč. Na peči, strehi in uničenem materialu ima podjetje veliko škodo, ki znaša okoli 80.000 din in ki je krita z zavarovalnico.

Mariborskim gasilem je treba priznati, da so na kraj požara prihiteli z rekordno naglico. Nikakor pa Mariborčanom več ne ugaja, da se gasilci na njihovo dolžnost še vedno kličejo na tradicionalni način in tako razburja meščanstvo. Čas bi bil, da se dela na novih alarmnih napravah pospešijo in dokončajo in tako v našo gasilsko službo uvedejo tudi v tem oziru sodobnejše metode.

oborožila z noži. Za 22. februar sta pripravila napad. Ko so zvečer sedeli pri večerji, je Steg začel z napadom. Napadel je Kolarja in ga pognal v beg. Sledil je Sternov udar, ki je naglo potegnil nož in z njim navalil na kaznjenca Tajnikarja in ga lahko telesno poškodoval. Nato sta verjetno oba skupaj navalila na Sešerko in je pri padcu dobil težko telesno poškodbo. Pri preiskavi niso mogli ugotoviti, kdo je Sešerko rani. Sam je najprej trdil, da ga je z nožem sunil Stern, pozneje pa je začel trditi, da ne ve za storilca, ker eta oba imela nože v rokah, obtožena sama pa oba dopuščata možnost, da sta zakrivila to poškodbo.

Slednja poškodba je oba kaznjenca privedla zopet pred sodišče, dočim odgovarja Stern za napad na Kolarja le disciplinsko, ker mu je prizadejal le lažno telesno poškodbo.

Oba obtožena krivdo priznavata, vendar se izgovarjata, da sta bila k napadu izžvana.

Razprava ob času poročila še traja.

Kako posamezne podružnice SPD-a skrbje za

vzdrževanje planinskih potov in markacij

Za vzdrževanje planinskih potov in markacij se briga vsaka podružnica SPD v svojem okolišu. Vse planine Slovenije so goste preprežene z dobro markiranimi poti, potrebno pa je, da se markacije stalno obnavljajo, ker se sicer nabere kakšno leto preveč dela za dotično podružnico. Osrednje društvo SPD stavi samostojen predlog, da bi se najpreuuredil sedanjí način markiranja planinskih potov tako, da bi Glavni odbor SPD centralno dodelilo posameznim potom določene številke, ki bi označevale pot poleg markacijskih znakov. N. pr. pot iz Mojstrane v Aljažev dom št. 16, iz Aljaževskega doma na vrh Triglava nadaljevanje številke 16, iz Aljaževskega doma proti Škratlici n. pr. številka 17. Navedena označba je zlasti važna na križiščih, kjer se more turist potom »Seznama markiranih potov«, v katerem bodo vsa pota in njih številke zabeležene, takoj znati, na kateri poti se nahaja, ako pogleda dotično številko v »Seznamu«. S tem načrtom bo obilo posla. Skupščina SPD naj načelno odloči o tem, ali se pristopi k tej preureditvi. Markacijski odsek Osrednjega društva v Ljubljani bi v zvezi z urednikom »Priročnika« dr. Brilejem organiziral to delo in sestavil navodila za podružnice.

Popravlilo potov v Julijskih Alpah je oskrbovalo Osrednje društvo. Važno je bilo njegovo sodelovanje pri višinskih vojaških poti iz doline Triglavskih jezer preko Komne in Vogla do Orožnevo kočje pod Črno prstjo. Obnovljene so bile številne markacije v okoliših posameznih postojank Osrednjega društva in tudi v okolici Ljubljane same. Na področju Savinjske podružnice so bile obnovljene markacije v okolišu Sv. Jurja in na Raduho, popravljena so pota skozi Hudičev graben k Celjski koči in pot s Klemenčje jame na Škarje. Največja pridobitev za Savinjske planine je napravila nove poti s Klemenčje jame čez Škrbino po severovzhodnem grebenu na Ojstrico, ker bo s tem skrajšana pot iz Logarske doline na Ojstrico za poldrugo uro. Slovesna otvoritev te poti bo v letošnjem poletju.

V okolici Mojstrane je Triglavsko podružnica SPD popravila pot od Dovjega na sedlo Mlinca, na novo je markirala pot od Mlinca na Kepo ter nadomestila stare varnostne vrvi z novimi. V na-

črtu ima nadelavo nove poti od Peričnika čez Višek na Vrtaški vrh, nadalje z Mince pod Kosmato peč in na sedlo Mlinca ter na novo markirani pot z Mojstrane na Mozakijo in iz Dovjega čez Borovlje skozi Zakeli na sedlo Mlinca.

V okolišu Kranjskoškega podružnice SPD bo letos temeljito popravljena pot čez Križko steno, v načrtu je nadelava nove poti na Razor.

Na Peco je speljala Mežiška podružnica SPD novo pot, in sicer po jugoslovanskem ozemlju od vojaške kuravle proti Tomaževi koči.

Potrebna bi bila zvezna pot z Roblekovega doma na Begunjski v Zelenico, pot bi vodila preko skalovja proti Zelenici, bila bi zanimiva in koristna, ker sedanjí dostop z Zelenice na Begunjsko ni prikladen. Podružnica SPD v Radovljici ima v svojem načrtu nadelavo navedene poti ter je upati, da bo to akcijo kmalu izvedla.

Nadelati bo treba novo pot iz Rateč na Visoko Ponco in od tod po Srednji in Zadnji Ponci do Tamarja, to delo bo izvršila podružnica SPD v Ratečah, čim bo imela na razpolago potrebna denarna sredstva.

Dolgoletno pravdo zaradi markiranja potov v okolišu Ruske podružnice je ta edinica dobila in sedaj je na novo markirana pot k Šumiku na Pohorju.

Potrebna je nova planinska in smučarska pot z Rudnega polja na Konjšco preko Ciperja in Spodnjega Tosca na Velo polje, kar bo izvedla Bohinjska podružnica SPD.

Črna Prst nad Bohinjem je ena najlepših razglednih točk, od koder je proti severu pogled na vse Julijske Alpe s ponosnim Triglavom in proti jugu daleč tja do sinjega Jadranskega morja. Orožnova kočja pod Črno Prstjo je oskrbovana od 15. junija dalje. Dostop iz Bohinjske Bistrice do kočje traja dve in pol ure, do vrha Črne Prsti je še ena ura. Vrh pokriva mehka zelena trata, polna najplemenitejših gorskih cvetic. Dostop na to obsejno goro je dovoljen kot sicer v teh ostalih krajih, ako se planinec izkaže z legitimacijo. Na Črni Prsti je bujna flora junija, ki si jo naj ogleda vsak planinec.

Predsednik angleške vlade govori o dosedanji in bodoči vojni

Anglija se bo vojskovala tudi sama naprej

London, 19. junija. o. Predsednik angleške vlade Churchill je včeraj popoldne v poslanski zbornici, zvečer pa po radiu imel govor, v katerem je izjavil v glavnem:

Bitka v Flandriji je bila ogromna vojaška nesreča, ker je francosko poveljstvo zamudilo umik severne zavezniške vojske iz Belgije po zlomu pri Sedanu. S pomočjo brodivoja je bila sicer rešena skoraj vsa angleška vojska in 120.000 Francozov, izgubljena pa so bila pri tem vsa vozila, topovi in oprava. General Weygand se je po tem moral boriti brez 25 divizij iz Flandrije, ki bi bile lahko spremenile izid bitke. Anglija je v to bitko poslala lahko samo tri divizije.

Zdaj ni čas za očitke in preiskave o krivdi parlamenta in preteklih vlad. Naj se zgodi karkoli, Anglija se bo borila naprej, tudi če bo treba leta. Zadnje dni je Anglija umaknila iz Francije skoraj vso vojsko in velike zaloge orožja, ki so ga Angleži nakopili od začetka vojne po Franciji. Zdaj ima Anglija za obrambo svojega otočja pod orožjem 1.250.000 mož in pol milijona prostovoljcev za domačo obrambo. V Angliji so tudi armade iz dominionov. V veliki bitki za Francijo te sile niso sodelovale, ker je bilo samo 12 divizij zadostno oskrbljenih za boj.

Lahko, da se bodo v kratkem začeli močnejši nemški bombni napadi na Anglijo. Glede nemškega vdora pa je treba poudariti, da bi morala Nemčija za uspešno zasedbo prepeljati v Anglijo ogromno število čet ter jih vzdrževati z vsem. Z vojno mor-

narco, ki je mogočna in nedotaknjena, je mogoče preprečiti vsak obsežnejši nemški poskus, zakaj Nemčija ima danes samo nekaj večjih vojnih ladij, o katerih pa ni vredno govoriti. Če bi hoteli Nemci poslati v Anglijo pet divizij, bi potrebovali za prevoz do 250 ladij. Verjetno je, da bi bilo s pomočjo letalstva tako brodovje razpršeno, še preden bi dospelo do obale.

Možen je tudi vdor iz zraka, toda uspel bi samo tedaj, ko bi bilo angleško letalstvo popolnoma uničeno. Angleško letalstvo ne dosega nemškega po številu, je pa močnejše po kakovosti in po strojih. V Franciji so na primer angleške izgube dva do dva in polkrat manjše od nemških, pri Dunkerqueu pa so bile celo štirikrat manjše. Pravilno je bilo, da ni Anglija poslala Franciji na pomoč vsega svojega letalstva, ker bi to ne moglo odločilno vplivati na izid bitke.

Anglija ima močne razloge, da verjame v končno zmago. Na razpolago so ji ogromne zaloge razstreliva in orožja iz Združenih držav, iz dominionov nam je zagotovljen prihod novih letal in pilotov. Ni razloga za misel, da bi kaj mogoče odločilo vojno pred zimo proti nam.

Bitka za Francijo je mimo in se bo najbrž pričela zdaj bitka za Anglijo, od nje je odvisen obstanek angleškega imperija. Hitler ve, da mora premagati Anglijo ali pa bo izgubil vojno. Če hoče Francija deliti koristi zmage, naj nadaljuje z odporom, zakaj Anglija je zdaj pripravljena trpeti tisto, kar je do zdaj trpela Francija.

Od tu in tam

O številu Italijanov v naši državi prinaša belgrajska »Ravnopravnost« podrobne podatke, čeprav ne ravno najnovejše. Iz njih je razvidno, da je po ljudskem štetju 1931 živelo v Jugoslaviji 9396 Italijanov, od katerih jih je bilo 5849 italijanskih, 3547 pa jugoslovanskih državljanov. Po posameznih banovinah so bili takole raztreseni: dravska 434, bivša savska 4176, primorska 1580, zetska 667, vrbska 1312, drinska 458, v ostalih banovinah pa jih je živelo še manj. Italijani imajo v Krku ljudsko šolo, otroško zabavišče in večerno šolo, v kateri so tečaji za odrasle, v Šibeniku in Trogirju ljudsko šolo, v Splitu ljudsko šolo, otroško zabavišče in večerno šolo. Ljudske šole imajo Italijani pri nas še v Dubrovniku in na Hvaru, nameravajo pa jo ustanoviti tudi v Kotoru. Razen tega imajo Italijani v Jugoslaviji 23 društev in čitalnic, pa tudi dve cerkvi, in sicer v Dubrovniku in Splitu.

Izplačevanje podpore družinam vojaških obveznikov, ki so na vojaških vajah, je bilo, kakor je znano, določeno s posebno uredbo, vendar so se začele — tako poročajo zagrebški časopisi — širiti pritožbe, da družine ne prejemajo tedaj podporo tako, kakor je bilo rečeno, da bi jih morale. Pravijo, da je mnogo družin dobilo obvestilo, da bodo prejeli izredno podporo v višini 150 din, vendar pa tega denarja še vedno niso prejeli. Tako navajajo, da stoji n. pr. pred poslopijem mestnega poglavarstva na Opatovini vea dan na stotine žena, ki zamažajo na izplačilo omenjene podpore. Razumljivo je, da so posebno nestrpne tiste družine, ki imajo po več otrok in zdaj doma ni nikogar, ki bi kaj zaslužil, ko je šel rednik k vojakom.

Čimprejšno rešitev vprašanja prehrane in nabave kuriva zahtevajo zastopniki Zveze hrvatskih zasebnih nameštencev, ki so se večeraj oglašili pri zagrebškem mestnem načelniku Starčeviću. Z njim so ti zastopniki imeli več razgovorov, pri katerih so skušali doseči, da se vprašanje prehrane in dohoda kuriva nujno reši. Zahtevali so tudi, da je treba pregledati nekatera podjetja v Zagrebu, o katerih se zdi, da imajo nakupičene velike zaloge živil in kuriva, pa vse to skrivajo, ker upajo, da bodo kmalu cene še višje. Mestni načelnik je zastopnikom obljubil, da bo v ta namen v kratkem sklical posebno konferenco, na kateri se bo skušala najti zadovoljiva rešitev omenjenih vprašanj.

Ekonomsko-komercialna šola v Zagrebu praznuje 20 letnico obstoja. Ustanovljena je bila 1. 1920 in se je ob ustanovitvi imenovala Visoka šola za trgovino in promet. To obletnico so v Zagrebu praznovali večeraj brez hrupnih slovesnosti. Ekonomsko-komercialna šola je edini naš zavod, na katerem je mogoče doseči doktorat ekonomsko-komercialne vede. Takšno šolo imajo sicer zdaj tudi v Beogradu, vendar je še nepopolna, ker obstoji šele nekaj let, in na njej ni mogoče doseči doktorata.

Menico za 400.000 dinarjev je podpisal srbo-branski kmet Stevan Rigovljec, — misli je pa, da je podpisal navadno pismo. Brat njegove žene je bil zasel v velike stiske, pa si je posojal in posojal pri trgovcih, bratih Balindih. Nekega dne, že pred več leti, pa sta brata povabila k sebi Stevana Rigovljeva, češ, naj reši bratovo ženo, da se mu ne bo treba seliti po svetu. Kar pismo naj podpisajo, pa bo stvar urejena. In Rigovljec je v resnici podpisal. Zdal pa je dobil kar na vsem lepem terjatev, naj plača za svojo podpisano menico, čas da je prišel. In v tem je iz 400.000 v teku časa nastalo kar 800.000 dinarjev. Kje pa naj kmet, čigar vse posestvo bi morda vrglo 400.000 dinarjev, vzame denar? Čisto po nedolžnem je prišel v to stisko. Trgovca in ženin brat so izkoristili njegovo dobroto in zaupljivost. Rigovljec meni, da mu menice ne bo treba plačati, čeprav se je že pred sodiščem brez uspeha poskušal rešiti te hude reči, — saj bo rešev ob veli Sodišče mu je nasvetovalo, naj pomale odprodaja. Rigovljec je prepričan, da mu ne bo treba menice izplačati še toliko bolj, ker sta mu brata Balinda pred časom menda ponujala, da mu menico odkupita in jo uničita pred njegovimi očmi, če je pripravljen zanjo plačati 50.000 dinarjev. Rigovljec pa je njuno ponudbo zavrnil.

V Leskovcu so predvečernim začeli štrajkat delavci tamkajšnjih tekstilnih tvornic. Nekaj sto delavcev ne hodi več na delo, ker zahtevajo, da jim njihovi delodajalci povišajo plače za 20%.

Krava je podivila, napravila celo »halabur-gijo« na živinskem sejmu ter poškovala več kmetov v Sanskem mostu. Kmet Semo Krupić je na sejem pripeljal kravo, ki je zadnje čase niso nikamor puščali iz staja. Ko je kravo gнал na živinski trg, se je žival neke reči nenadoma ustrašila, začela se je vzpenjati, se končno odtrgala in zbežala ter pri tem rušila vse, na kar je naletela. Pri tem je ranila tudi nekaj kmetov. Nazadnje pa se je pognala v vodo. Kmet Semo Krupić, ki se je bal, da mu ne bo utonila, je na vso moč prosil kmete, naj mu gredo pomagat, da jo bodo spravili iz vode. Krava je plavala navzdol po reki cele tri kilometre. Bila je že vseh izčrpana, ko so se ji približali neki ribiči in jo izvlekli iz vode.

Sprememba uredbe o zidanju in opremljanju sodnih poslopij je bila te dni razglašena po pravosodnem ministertvu. Po tej uredbi bo pravosodni minister predpisal poseben pravilnik, v katerem bo povedano, kako je treba uporabljati fond za zidavo sodnih poslopij.

En milijon škode je napravil ogromni požar v predmestju Serfeza v Bajmoku pri Somboru. V kratkem času je popolnoma uničil predmestni poslopje in storoje. Gasilci niso mogli prav nič pomagati, ker je bil požar tako silen, povrhu pa je prav ob tem času pihal tudi močan veter.

Na šest mesecev strogega zaporja je mostarsko okrožno sodišče obsodilo upravitelja boksitnega rudnika na Širokem Bregu, inž. Lučovnika. Pred tremi leti se je v tem rudniku na delavca Ivana Zeljka zrušila velika plast zemlje. Na ranah, ki jih je pri tej nesreči dobil, je delavec čez nekaj časa umrl. Zdal je mostarsko okrožno sodišče, ki je vso stvar natančno preiskalo, inž. Lučovnika obsodilo na šest mesecev strogega zaporja. Sodišče je prišlo do prepričanja, da je Zeljko postal žrtev nepravilnega dela v rudniku. Ženo nesrečno umrlega rudarja pa je sodišče zavrnilo na pot civilne tožbe.

Slavni zgodovinski znanstveni zavod »Collegium Ragusanum« je bil vrnjen Dubrovniku. Leta 1935 je bil preuključen z verskega zaklada na državni erar veliki kompleks nepremičnin na najpomembnejšem delu mesta Dubrovnik. Te nepremičnine ne predstavljajo samo vrednost več kakor 10 milijonov dinarjev, temveč imajo tudi zgodovinski pomen za mesto Dubrovnik, saj je bil v njih nameščen samostan sv. Klare. Zdal je v teh poslopijih nameščena komanda mesta z vsemi uradi, častniški dom in bivši poštni prostori. Dr. Juraj Carevič, dubrovniški škof, je zdaj javil, da se vse te nepremičnine vračajo mestu Dubrovniku, razen tega pa se tudi vrača staroslovni zgodovinski znanstveni zavod »Collegium Ragusanum«, v katerem so bili toliko Dubrovničani deležni temeljite humanistične izobrazbe. Ta zavod je na poljani Rugerija Boškovića. Razumljivo je, da je ta vest v Dubrovniku izzvala veliko zadovoljstvo.

V počastitev spomina najslavnejšega svetovnega plesnega para Vernona in Irene Caille
FRED ASTAIRE in GINGER ROGERS
Kino Union tel. 22-21 Danes premiera!

Akordi sreče
Ob 16., 19. in 21. uri

Živahno vrvenje na živilskem trgu

Različne cene - Perutnina draga - Novi krompir cenejši - Mnogo gob, borovnic in jagod

Ljubljana, 19. junija.

Ob sredah običajni veliki tržni dan je bil danes prav živahen. Dovož živil je bil od vseh strani velik, prav tako dovoz češenj in gozdnih sadežev. Ze ob zgodnjih jutranjih urah je bil velik promet. Treba je močno poudariti, da so se nekatera najnujnejša živila v enem mesecu zelo podražila, druge stvari pa so postale cenejše.

Za meso in mesne izdelke so bile zadnji čas določene uradne cene od odbora za pobijanje draginje. Meso II. vrste je sedaj 12 do 14 din kg, pred enim mesecem je bilo 10 do 12 din kg, meso I. vrste je glede cene ostalo nespremenjeno. Meso III. vrste je sedaj 12 din kilogram, poprej 8 do 10 din kg. Torej je meso slabše vrste dražje, kakor pa prve vrste in to gre na breme slabše situiranih slojev, ko drugače bogatajša lahko ceneje plača boljše meso. Podražilo se je kostrunovo meso, ki je sedaj 12 do 14 din, poprej pa je bilo 10 do 12 din kg in celo 8 do 10 din kg. Prava zagonetka so cene za telečje meso. Po podatkih tržnega nadzorstva, ki je 15. t. m. izdalo uradne tržne cene vsem živilom in živilskim potrebščinam, je telečje meso I. vrste sedaj po 14 do 16 din kg, pred enim mesecem, 15. maja, pa je bilo 14 do 18 din kg. Torej cenejše za 2 din pri kg. Telečje meso II. vrste je sedaj 14 din, poprej pa 12 do 14 din kg. Cenejše je postalo tudi svinjsko meso. To je sedaj: I. vrste 16 do 19 din kg, poprej 20—22 din kg, Svinjsko meso II. vrste je sedaj 17, poprej 16—18 din kg.

Podražila se je mast. Sedaj je mast po 22 do 23 din kg, poprej, 15. maja, je bila 21 do 22 din kg. Domača slanina je sedaj 18 do 21 din, poprej je bila 18 din kg. Hrvaška slanina sedaj 20—21, poprej 20 din kg.

Trg je bil danes srednje založen s perutnino, katere cene so prav visoke. Piščanec komad 20 din, par najslabše vrste 35 din. Zaklan piščanec je sedaj 28—32 din, poprej 36 din kg. Cene kokošim in drugi perutnini so ostale neizpremenjene.

Mleko in mlečni izdelki so ostali v glavnem pri cenah neizpremenjeni. Podražila so se jajca. Sedaj je 12 jajc za 10 din, ko je bilo poprej celo po 16 jajc za kovača. Urejene so tudi cene kruha. Kruh je postal nekoliko cenejši. Po podatkih tržnega nadzorstva je sedaj beli kruh po 5,40 din kg, poprej 5,50 din. Polbeli kruh je sedaj 5 din kg, poprej 5,10 din kg. Črni kruh sedaj 4,50 din kg, poprej 4,90 din kg.

Izredno živahen je danes sadni trg. Iz raznih sadonosnih krajev, tako iz Sostrega, Sv. Lenarda, dalje iz krajev Dolenjske in Stajerske je bilo pripeljanih izredno mnogo domačih češenj. Bile so po 4 do 6 din kg po kakovosti. Najlepše in najfinejše češnje pa prihajajo iz

Mostarja. Te so debele, okusne in mesnate. So po 12 do 14 din kg. Druge češnje so splošno od 8 do 10 din kg. Na trgu je še vedno na prodaj nekaj jabolok, ki so se zelo podražila. Jabolka I. vrste so sedaj po 16 din kg, poprej, 15. maja, so bila po 10 din kg. Jabolka II. vrste 12 din kg, poprej 7—8 din kg, jabolka III. vrste sedaj 10 din kg, poprej 6 din kg.

Prostor za gozdne sadeže je bil danes popolnoma zaseden. V 20 vrstah na lesenih klopih je bilo mnogo borovnic, vrtnih in gozdnih rdečih jagod, kakor tudi mnogo jurčkov. Vrtn jagode so bile po 5 din liter. Zanimivo je, da so začeli sadjarji okoli Sostrega in dalje v hribih gojiti vrtn jagode. Ker je prav velika konkurenca, so se vrtn jagode, ki so bile še pred tednom dni po 10 din liter, zelo pocenile. Tudi gozdne jagode, ki so bile poprej po 8 do 10 din liter, so sedaj cenejše, namreč 4 do 5 din liter. Borovnice, še pred tednom po 5 din liter, so bile danes po 2 din liter. Cenejši so tudi jurčki, ki so bili po 3 din merica, lepši po 4 din merica.

Razno specerijsko blago se je znatno podražilo v teku enega meseca. Kava (portoriko) je sedaj 90 do 96 din kg, poprej 84 do 96 din, kava (santos) sedaj 78—84, poprej ista cena. Namizno olje je sedaj 20 do 26 din liter, poprej 18 do 24 din. Cene moki in drugim izdelkom so ostale v splošnem neizpremenjene.

Sedaj je na trgu že velika izbira novega domačega krompirja, ki je 4 do 5 din kg, poprej po 8 do 10 din kg. Stari krompir je sedaj po 3 din kg. Mnogo je stročjega fižola iz Dalmacije in Novega Sada. Ta je danes po 6 do 8 din kg, stročji grah, domač, je danes po 4 din kg. Cenejši so šparglji. Prav mnogo jih je prišlo na trg iz raznih krajev Stajerske. Žavoj špargljev je bil po 4 din, drugače so danes po 12 do 20 din kg, poprej 24 do 30 din. Paradizniki so danes po 10 do 12, poprej po 16 din.

Cene salati in povrtnini so primerne. Izredno mnogo salate je bilo pripeljane iz Brezice. Tako je v splošnem slika današnjega živilskega trga. Potrebno je, da se uvede strožja kontrola nad cenami in da se zavezji draginja, ki tare posebno nižje sloje.

Končno naj še omenimo, da je bilo danes dopolne na Sv. Petra nasipu do 10 voz starega krompirja v teži okoli 25.000 kg. Kmetje so zahtevali za krompir po 3 din za kg. Splošna bolnišnica ga je pozneje nakupila večjo množino po 2,70 din.

Gradbeni material je postal dražji. Strešna opeka je po 0,80 do 1 din komad, zidna opeka po 0,40 do 0,50 din komad, cement po 78 par kg, žgano apno po 85 par kg, stavbno železo po 7 din kg, pocinjena pločevina po 11 din kg, žitniki po 8 do 9 din, mehki les po 550 do 750 din kub. m (deske), mehki les (trami) 400 do 450 din kub. m.

V prevoznih vagonih poginjajo prašiči

Maribor, 18. junija.

Včeraj je prispel na mariborsko postajo transport prašičev, ki je namenjen v Nemčijo. Pri pregledu, ki so ga izvršili v Mariboru, pa so v osmih vagonih, kolikor jih je transport obsegal, našli kar 30 poginulih prašičev. To je gotovo posledica hude vročine in pomanjkljive oskrbe. Taki primeri, ki povzročajo obšutne izgube našemu gospodarstvu, se pri slinih transportih večkrat dogajajo. Zato bi bilo umestno, da oblast stori vse korake, da bi se podobni primeri v bodočnosti onemogočili.

Novo kopališče v Koleziji

Stara, idilična Kolezija je zapuščenca, ker je pač opušala, da ni več varna za razposajene kopalce. Čeprav vsa okolica ve, da ima mestna občina že prav lepe načrte mladega nadarjenega inž. arh. Marjana Tepine, ki so bili najrajši in prvo nagrado pri javnem natečaju za to kopališče, vendar se sosedje ne morejo ločiti od napol podrtih, male in domače Kolezije. Oglašajo se tožbe, zakaj mestna občina vsaj za silo ne popravi razdejane kopališča, da bi bilo kopanje vsaj nekaj časa še mogoče. Zvesti prijatelji Kolezije pač ne vedo, da se nagibajo stranice bazena in je nevarno za kopalce, hkrati bi bilo pa to popravilo za tako kratak čas tudi mnogo predrago, saj že letos mestna občina prične postavljati novo, veliko in res sodobno ljudsko kopališče.

Po nagrajenem osnutku inž. arh. Marjana Tepine namreč sedaj mestni tehnični oddelek izdeluje podrobne načrte ter bo mogoče še v kratkem razpisati dela. Novo kopališče bo imelo normalen olimpijski bazen, 50 m dolg in 16 m širok, ki bo na zgornji strani globok 60 cm, a na spodnji strani bo globina segla do 2,50 m, ker ne bo velike skalnice, ki jo imamo že v kopališču SK Ilirije. V preprosti kabinah z omari in v družinskih kabinah bo toliko prostora, da se bo lahko v novi Koleziji kopalo, sončilo in igralo hkrati 750 vode, zraka in sonca željnih ljudi. Za otroke bo pa poseben bazen, namenjen tudi šolskemu plavanju ter dolg in širok po 12,50 m. Poleg obeh bazenov ter pa veliko, z vsemi mogočimi pripravi opremljeno otroško igrišče, ki bo vedno odprto in otrokom na razpolago, čeprav ne bo kopalne sezone. Za odrasle bo pa prostor za balinanje in seveda neizogibni buffet. Prav tako bo pa imelo novo kopališče še vse druge potrebne pritlikline, ki jih bomo opisali pri podrobnejšem orisu pozneje, ko prično novo kopališče graditi.

Nikogar naj ne moti, če letos še ni potekla pogodba s SK Planino, ki ima kopališče v najemu, saj ta pogodba jamči, da ne bo nobenih ovir in se z zidanjem lahko takoj prične, ko bodo načrti gotovi. Velika popravila nikakor ne bi bila ekonomska in bi pomenila zapravljane javnega denarja, zato bodo pa etari prijatelji Kolezije gotovo radi potrpli in veselo čakali, da se zapuščenca podrtja ogne novemu, prekrasnemu modernemu kopališču v Koleziji. Da pa ne bo niti najmanjše nevolje, jim smemo povedati, da bodo novo Kolezijo lahko uživali takoj prihodnjo pomlad.

Športne vesti

II. pomladanski smučki tečaj »Akademskega športnega kluba«. ASK razpisuje II. pomladanski smučki tečaj za Akom v dneih od 23. do 29. junija tega leta. ASK nudi tekmovalcem: 1. Maže, 2. hrano, 3. Prenočišče. Pravico udeležbe imajo: 1. Udeleženci tekem, 2. udeleženci tečajev, 3. stari tekmovalci, 4. bodoči tekmovalci. Ostalim bo ASK nudil po možnosti podporo.

Vsak udeležene mora prinesiti s seboj: 1 kg moke (koruzne ali ajdove), ¼ kg zabele, ¼ kg masti, ¼ kg makaronov, ¼ kg riža, ¼ kg sladkorja, nekaj čaja, sira, limon, salam, jaje itd. Poleg tega mora imeti smučki z robniki, očala, jedilni pribor (nož, žlico, vilice, šale itd.) ter toplo koco, ker bodo morali nekateri spati v šotorih, ki jih bo preskrbel Akademski športni klub.

Prijave s prijavnino 20 din sprejema tovariš Planinšič Jože, Miklošičeva 5, Ljubljana, do četrtka, 20. junija. Oni, ki niso v Ljubljani, naj se pisмено prijavijo, da vemo število. Prijavnina se tekmovalcem na tečaju vrne.

Odhod iz Ljubljane 23. junija ob 7. jutraj. — Vsak naj bo na postaji vsaj 20 minut pred odhodom vlaka, ker gremo s četrtinsko vožnjo.

Najboljši strelec pri tekмах za državno nogometno prvenstvo je bil igralec BSK Božovič, ki je dal 10 golov. Lešnik (Gradjanski) in Glišičev (BSK) sta dala po 9 golov. Petrovič (Jugoslavija) 8 golov.

Po pet golov so dali: Cimermanič in Wölfl (Gradjanski); po štiri gole: Lojanič (Jugoslavija), Bobetič in Salipur (oba Slavijska), Vujaninovič (BSK). Alujevič in Radonkovič (oba Hajduk) ter Hitrec (Hašk); po tri gole: Nikolič (BSK), Duh in Dukovič (oba Hašk); po dva gola: Čapeta in Sobotka (oba Hajduk), Zalant in Antolkovič (oba Gradjanski), Lazarevič (Slavija); po en gol: Bednar, Stevkov, Savič in Panač (vsi Jugoslavija), Matošič in Valjarevič (oba BSK), Medarič, Župančič in Gajor (vsi Hašk), Vidjak in Lemešič (oba Hajduk), Matekalo (Gradjanski), Bulajič, Džajič, Tešanič in Zagorac (vsi Slavijska).

Rapid : Hungaria 2:1 (1:1). V Budimpešti je bila v nedeljo pred 5000 gledalci prva tekma za mali srednjeevropski pokal. Na splošno presenečenje je bucareštanski Rapid premagal domačo Hungario z rezultatom 2:1. Glavno zaslugu za zmago ima desno krilo Rapida, bivši igralec Gradjanskega, desno krilo Šipoš, ki je dal tudi oba gola. Tekmo je sodil jugoslovanski sodnik Podupski Milenko brez napak.

Atletske tekme na Jesenicah. Alpski športni klub »Gorenjec« je priredil dne 15. junija t. l. popoldne ob 4. klubski miting, na katerem so bili doseženi kljub slabemu vremenu sledeči rezultati: Juniorji: tek na 1000 m: 1. Bertonec Jože 8:13,5; 2. Novak Otmar 8:15; skok v daljavo: 1. Bertonec Jože 5,32; 2. Miceli Leon 5,13; met krogla: 1. Maceli Leon 10,75; 2. Torkar Rado 10,53; met diska: 1. Bertonec Jože 30,86; met kopja: 1. Miceli Leon 34; 2. Bertonec Jože 32,77.

Seniorji: tek na 100 m: 1. Malej Tine 12,8; 2. Markež Ivan 12,8; 3. Ahac Rudi 13; skok v daljavo: 1. Malej Tine 5,85; 2. Markež Ivan 5,35; met krogla: 1. Zvan Jože 10,68; 2. Malej Tine 10,35; 3. Ahac Rudi 9,60; met diska: 1. Ahac Rudi 31,35; 2. Zvan Jože 30,26; 3. Praček Ciril 27,74; met kopja: 1. Praček Ciril 43,40; 2. Malej Tine 36,95; 3. Ahac Rudi 33,75 m.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Oblačnost v %	Veter smer (nakost)	Padavine	
		uj.	več.				m/m	vrsta
Ljubljana	761,0	23,7	13,2	90	10	0	—	—
Maribor	759,0	19,0	13,0	80	4	W ₁	27,0	dež
Zagreb	757,8	23,0	11,0	80	8	SE ₁	—	—
Belgrad	759,3	26,0	16,0	80	6	0	—	—
Sarajevo	759,2	27,0	16,0	70	7	0	—	—
Vis	760,1	22,0	16,0	70	4	SSW ₂	—	—
Split	759,7	26,0	16,0	80	6	SSE ₁	1,0	dež
Kumbar	758,8	23,0	18,0	70	2	NE ₁	1,0	dež
Rab	760,9	20,0	14,0	80	5	0	2,0	dež
Dubrovnik	758,8	25,0	17,0	70	0	0	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, nestanovitno vreme.

Koledar

Danes, sredo, 19. junija: Julijana. Četrtek, 20. junija: Silverij.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1, mr. Bahovec, Kongresni trg 12, mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta 48.

Redni letni občni zbor Socialno-ekonomskega inštituta v Ljubljani bo danes ob 18.15 v sejni dvorani Kmetijske zbornice, Gosposvetska cesta 2-I. — K udeležbi vabi odbor.

Cebelarsko društvo v Ljubljani opozarja čebelarje, da bo začela delovati plemenila postaja na Kopskih šole od 24. junija dalje.

Tretja skupna produkcija Glasbene akademije, na katere sporedu so izključno skladbe za orgle, bo nocoj ob 6.30 v Hubadovi dvorani. Nastopijo gojenci gg. mons. prof. Premrla in prof. Tomca. — Četrta skupna produkcija je določena za petek, dne 21. junija ob 6.15 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Iz oddelka za klavir nastopijo Cvetko Ciril, Stritar Janja, Sagadin Erik. Iz oddelka za solopetje: Senegačnik Franja, Kos Marijan, Polajnar Milica. Iz oddelka za violino: Stanič Jelka, Osim Rudolf, Kumer Janez. Iz instrumentalnega oddelka: Knific Ivan (flavta), Vrhovnik Josip (pozavna). Navedeni so gojenci prof. Lipovšek-Menardijeve, Wistinghausnove, Slaisa, Rupla, Korošca, Karasa, Škerjanca in Trostove. Vstop k produkcijam je dovoljen proti nakupu sporeda, ki se dobi po 3 din v knjižarni Glasbene Matice, pred pričetkom produkcije pa pri večerni blagajni.

— Prodajne krmo vojaški oblasti! Iz naše banovine je bilo izvoženega mnogo sena, dočim vojska še nima dosti velikih zalog krme za živino. Zato opozarjamo, da vojaške oblasti kupujejo in plačujejo po najvišjih dnevnih cenah vse razpoložljive količine sena, slame, ovsu in koruze. Dolžnost vsakega je, da tako blago ponudi in proda prvenstveno za vojne potrebe dravske divizije in šele potem zaostati naročilom drugih interesov. Pomudbo za razpoložljive vagonne pošiljke stignjenega sena ali slame je treba predložiti najbližji garniziji ali pa neposredno intendanturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Blago je plačljivo na licu mesta takoj po prevzetni po cenah, ki niso nikakor nižje od cen, kakršne plačujejo drugi kupci.

Rdeči križ nujno prosil! Skoraj v vsaki hiši in rodniki je nekaj odvisne posteljnine in perila, morda tudi obveznega materiala. Vse to potrebuje Rdeči križ za svoje sanitetne ustanove. Denarnih sredstev ima malo, zato je navezan na podporo od strani celokupnega prebivalstva dravske banovine. Dajte, pregledite svoje zaloge in darujte odvisne stvari Rdečemu križu! Prosim!

Redni nabori za mesto Ljubljano se bodo nadaljevali v dneih 25., 26., 27. in 28. junija ter 1. julija 1940 v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-I vsakokrat ob pol 8 zjutraj. Škor izmed prizadetih nabornikov in obveznikov, ki si prejel poziva, naj se zgleda v mestnem vojaškem uradu na Ambrozevem trgu št. 7-I.

Naknadna zaprisega vojaških obveznikov bo v četrtek 4. julija 1940 ob 11 v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-I. Škor izmed v Ljubljani bivaajočih obveznikov doslej še ni prišel. Vel. kralju Petru II, naj se do konca tega meseca zgleda v mestnem vovajšem uradu na Ambrozevem trgu št. 7-I.

Pregled uniforme in vojne opreme rezervnih častnikov bo 25., 26. in 27. junija ter 1., 2. in 3. julija 1940 vsakokrat ob 16 v dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu št. 2-I. Vsi v Ljubljani bivaajoči rezervni častniki in vojaški uradniki se morajo udeležiti pregleda bodisi v civilni ali vojaški obleki ter se morajo osebno javiti predsedniku naborne komisije. Pregledala se bo uniforma, ki so jo dobili rezervni častniki od države, in pa vojna oprema, ki si jo morajo nabaviti sami po spisku, ki so ga prejeli.

Rezervni pehotni častniki, ki imajo državno uniformo, pridejo k pregledu 25. junija t. l.; vsi častniki drugih strok, ki imajo državno uniformo, pa 26. junija t. l. Poleg uniforme morajo prinesiti k pregledu tudi vojno opremo, ki so si jo nabavili na svoje stroške. Rezervni častniki in vojaški uradniki, ki nimajo državne uniforme, morajo prinesiti k pregledu le vojno opremo, ki so si jo dolžni nabaviti sami. Zanje bo pregled v naslednjem abecednem redu (po začetnici rodninskega imena): A—H 27. junija, J—M 1. julija, N—R 2. julija, S—Z 3. julija 1940. Vsak rezervni častnik naj pri pregledu odda na osemnik pole papirja napisano svoje ime, vojaški čin in stanovanje ter izjavo, da li ima predpisano vojno opremo ali ne in zakaj ne. Kovčgov k pregledu ni treba prinesiti.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA — začetek ob 20:

Sreda, 19. junija: »Ljubim te«. Red Sreda. Četrtek, 20. junija: »Ljubim te«. Red Četrtek. (Zaključek dramske sezone.)

OPERA — začetek ob 20:

Sreda 19. junija: »Werther«. Red A. Gostovane hrvatske mezosopranistke Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča.

Četrtek, 20. junija: Werther. Red Sreda. Gostovane hrvatske mezosopranistke Elze Karlovčeve in Josipa Gostiča.

Petek, 21. junija: »Carmen«. Premier. abonma. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani sporoča p. n. občinstvu, da bo pevska preizkušnja tekmovalcev iz Ljubljane v soboto, dne 22. t. m., ob 16. uri. Za pevce, ki bodo prišli iz drugih krajev, pa v nedeljo, dne 23. t. m., na dan tekmovalca, ob 10 dopoldne in ob 16. Opozarjamo, da k pevskim preizkušnjam občinstvo ne bo imelo dostopa, pač pa k večerni tekmi, za katero bodo od srede dalje vstopnice v predprodaji pri dnevi blagajni v Operi po cenah od 30 din navzdol.

Oče totalitarne vojne je Italijan

Nemci so sami priznali, da so se od njega naučili tega načina vojskovanja

Marsikdo je prepričan, da so si tako imenovano »totalitarne« vojno prvi zamislili Nemci, kakor so jo prvi tudi začeli izvajati. Toda temu ni tako. Oče te žudovite zamisli dvajsetega stoletja je italijanski general Douhet, kakor se vidi iz del, ki jih je o bodočem načinu vojskovanja napisal.

Kaj je prav za prav totalitarna vojna, je danes vsekakor že dovolj znano, saj jo ima toliko milijonov ljudi priliko na lastni koži občutiti. To je tista vojna, pri kateri si ne stoji nasproti samo oboje, ampak dve ali več držav, pač pa takšna, ki naj jo okusi v vsej njeni okrutnosti ves narod, na bojiščih in doma. Vojne strahote naj se po tej zamisli razširijo na vse sovražno ozemlje in ne samo na razmeroma ozko področje ob bojnih črtah, ob katerih sta se spoprijeli dve sovražni vojski. Celotna vojna naj prinese razdejavanje in žrtve po vsem sovražnem ozemlju, ubije naj ves narod moralno in stvarno.

Italijanski general Douhet, ki si je po najnovejših ugotovitvah zamislil tako imenovano celotno vojno, se je udeležil bojev v svetovni vojni, v marsičem pa se ni, kakor izdajajo njegove knjige, strinjal s taktično razmiselnostjo italijanskih poveljnikov. Celotno pritožilo se je na odločujoča mesta v Rim nad takšno zgrešeno taktiko italijanskih poveljnikov na bojiščih. Posledica teh njegovih pritožb je bila, da so ga nazadnje pred vojaškim sodiščem obsodili na leto dni zapora, ki ga je tudi prejel. Po vojni pa je kmalu spet prišel v miloet ter je postal brž general.

Največjo pozornost sta vzbudili v vojaških krogih njegovi dve knjigi »Integralna vojna« in »Vojna v letu 19...«. Iz njih pa se niso učili samo italijanski vojaški krogi, pač pa tudi drugi, na primer Nemci, ki so sami priznali, da je bil italijanski general Douhet njihov veliki učitelj. Tega »douhetizma« so se oprijeli tudi na Ruskem. Naj v naslednjem navedemo nekaj misli iz omenjenih Douhetovih knjig:

Kako si je Douhet zamislil bodočo vojno

Pri vojskovanju morajo suhozemske, pomorske in letalske sile kar se da tesno sodelovati in biti v oporo druga drugi. V zraku je obramba razmeroma najtežja. Zato je v moderni vojni ravno letalstvo tolikšnega pomena. Z zračnimi napadi se da doseči še največ. Letala lahko razbijajo s svojimi bombami sovražna letališča, sovražne tovarne, razna skladišča, med njimi seveda tudi zaloge bencina, ki igrajo v sedanji vojni tako pomembno, da ne rečemo odločilno nalogo. Predvsem mora letalstvo izvesti čim hitreje napade na sovražnikova živ-

Pred italijansko napovedjo vojne so po italijanskih mestih prirejali velike demonstracije proti Franciji in Angliji, svoje zahteve pa poudarjali tudi s takimi lepaki, kakršnih nekaj vidimo na tej sliki. Na njih je narisana francoska Korzika, na katero je naperjena italijanska oborožena roka.

ljenjska središča. To je dosti večjega pomena, kakor pa spuščati se v spopade s sovražnimi letali in s tem »izgubljati« v vojni tako zelo dragocen čas. Letalstvo ima dalje tudi nalogo, podpirati vse operacije suhozemske vojske in mornarice. Kdor ima v zraku premoč, lahko obvaruje pred sovražnimi napadi svojo industrijo in sploh državo, obenem pa lahko neovirano nastopi na kopnem in na morju ter zgrabi sovražnika še tam. To so za sovražnika vsekakor zelo hude okoliščine, v katerih se mora vojevovati, poleg tega pa še nima nič kaj dosti upanja, da bi v vojni mogel kaj doseči. Pred vsakim napadom na kopnem ali na morju, morajo nastopiti bombniki, ki naj zasejejo zmedo med sovražne čete in ljudstvo v zaledju.

Vojna pomeni ogromne napore za vojsko in za civilno prebivalstvo, ki je neločljivo povezano z bojevniki na bojišču. Ves narod se torej skupno bori kot enoten organizem za svoj obstanek. Na drugi strani pa tudi napadalec, tesno povezan s civilnim prebivalstvom z vsemi silami in skupnimi napor stremi za tem, kako bi čimprej strl sovražni odpor. Takšna razmišljanja so Douheta dovedla do njegove »totalitarne« vojne, ki naj bi bila obenem tudi kar se le da bliskovita, kajti čas ne igra nič manjše vloge, kakor še tako sodobno in tehnično do viška izpopolnjeno orožje.

Učenec je spet prekosil učitelja

Oče totalitarne vojne je torej Italijan. Zgodilo pa se je kljub temu, da se tega načina vojskovanja niso prvi oprijeli Italijani sami, pač pa Nemci, ki na drugo stran niti ne trdijo, da bi bili totalitarne in bliskovito vojno zamislili sami, pač pa da jih je vsega naučil Italijan Douhet. V tem primeru se je spet enkrat zgodilo, da je učenec prekosil učitelja.

Moža, ki poveljuje italijanski vojski:

Princ Umberto in maršal de Bono

Poveljstvo nad italijansko armado sta, kakor je bilo pred nedavnim sporočenjem, prevzela italijanski prestolonaslednik princ Umberto Savojski, ki se drugače imenuje tudi princ Piemontski, in maršal de Bono, ki ga poznamo že iz časov abesinske vojne. V naslednjem podajamo kratek življenjski opis teh dveh moških, ki jima je zaupano poveljstvo italijanske vojske.

Princ Umberto Savojski

Princ Umberto Savojski se je rodil 15. septembra 1904. leta v kraljevem dvorcu Racconigi. Njegovo vzgojo so zaupali admiralu Bonaldiju. Mladi princ je končal gimnazijo, kjer je tudi z odličnim uspehom naredil zrelostni izpit. Potem se je posvetil pravnim in političnim študijem.

Po tradiciji Savojske hiše se je prestolonaslednik z velikim navdušenjem posvetil vojaškim in športnim vajam. Večkrat je potoval v tujino. Za časa prve svetovne vojne se je nudila mlademu princu prilika opazovati boje, kateri so naredili nanj globok vtis.

Prinčevo pravo vojaško šolanje se je začelo 1918. leta, ko je stopil v vojno akademijo v Rimu. Po dokončanem šolanju je s 17 tim letom stopil kot prostovoljec v tripolitansko armado. Pozneje je obiskoval pehotno častniško šolo v Modeni in je bil uvrščen v prvi polk sardinskih grenadirjev. Leta 1922. je postal podporočnik, naslednje leto pa je bil premeščen v drugi grenadirski polk, kjer je živel kakor ostali nižji častniki. Spomladi 1924 je potoval v Južno Ameriko.

1925. leta je princ Umberto z odličnim uspehom položil izpit na vojni akademiji in stopil kot aktivni podporočnik v 91. pehotni polk v Turinu. Štiri leta pozneje je postal poveljnik 92. pehotnega polka. Vse časa svojega službovanja v armadi se ni nikdar poslužil prestolonasledniških pravic in je živel kakor ostali italijanski častniki.

S svojo bodočo soprogo se je spoznal že 1917. leta za časa sestanka italijanske in belgijske kraljeve družine. Princ Piemontski je zdaj oče treh otrok: princeze Marije Pije, princa Viktorija Emanuela in princeze Marije Gabriele, ki je stara komaj nekaj mesecev.

Danes je Umberto Savojski armadni general in vrhovni inšpektor vse italijanske pehote.

Maršal Emilio de Bono

Maršal Emilio de Bono, ki je bil imenovan za poveljnika južne skupine armad, se je rodil v mestu Cassano d'Ada 1866. leta. Podporočnik bersaljerov

K včerajšnjemu sestanku v Münchenu

Moža, ki sta včeraj v Münchenu določila temelje, na katerih naj bi bila zgrajena po njeni zamisli nova Evropa.

Na svetu je samo 36 mest z nad 1.000.000 prebivalcev, a samo 6 jih ima nad 5.000.000, in sicer: New York, London, Berlin, Moskva, Tokio in Pariz. Mest z nad 100.000 prebivalcev je pa 540.

Drobne

Hudiča je ubil. Te dni se je v neki gostilni v Despotovcu hvalil kmet Maksim Svetanovič, da je na bregu Resave srečal hudiča in ga po srditnem boju zabol. Nekaj mož je šlo pogledat na breg Resave. Tam pa niso našli hudiča, ampak brodnika Milana Avramoviča, ki je ležal mrtev v mlaki krvi. Stevanoviča, ki je bil šele pred kratkim izpuščen iz norišnice, so zaprli.

Praprotno koristna za pranje perila. Kdor živi v bližini gozdov, kjer raste praprotno, naj si je nabere velike množine. Suho praprotno pa naj pože v peči ali štedilniku; pepel daje namreč izvrstno sredstvo za prirejanje luga, v katerem peremo perilo. Luga napravimo prav tako kakor iz pepela bukovih drv. Luga praprotovega pepela je še boljše, ker nadomešča tudi milo. Kar je za današnje razmere važno, da vemo. V lugu iz praprotovega pepela oprano perilo lepo diši. Tudi je praprotno luga docela neškodljiva.

Zenin iz oblakov. Gospodična Moly Morrison se je nedavno sprehajala ob morem obrežju in ni niti malo mislila, da ji bo še isti dan padel njen bodoči mož dobesedno v naročje. Letalski častnik Balden je imel smolo: letalo se mu je vžgalo in komaj se je rešil s padalom v zračno praznino. V zadnjem hipu se je padalo odprlo in častnik je padel 300 m od obrežja v morje — tik pred gospodično Morrison. Moly, ki je kaj korajžna, je takoj skočila v morje in nezvestnega poročnika spravila na kopno. Mladi mož je kmalu okrevljal in se je svoji rešiteljici oddolžil s slovesno poroko.

Program radio Ljubljana

Sreda, 19. junija. 7. Jutranji pozdrav — 7.05. Napovedi, poročila — 7.15. Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12. Zvezde in zvezdniki (plošče) — 12.30. Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02. Kvarter »Stirje fantje« — 14. Poročila — 18. Mladinska ura: a) Današnja mladina v šoli (g. prof. E. Bojc), b) Malo telesne vzgoje (g. M. Zor) — 18.40. Družinske doklade v delavski mezdni politiki (g. dr. Ciril Zebot) — 19. Napovedi, poročila — 19.20. Nac. ura — 19.40. Objave — 19.50. Uvod v prenos — 20. Prenos iz ljubljanske opere v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. ravn. Vilko Ukmar), v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 19. junija: Belgrad: 20. Prenos opere — Zagreb: 20. Prenos opere iz Ljubljane — Bratislava: 19.40. Konz. zab. glasbe — Praga: 19.25. Koncertni valčki — Sofija: 18. Laha in plesna glasba — Beromünster: 21.15. Dueti: za gosli in violo — Budimpešta: 19.30. Verdijeva opera »Traviata« — Bukarešta: 22. Konz. bolgarske narodne glasbe — Stockholm-Hörby: 19.30. Ork. in pevski koncert — Sotens: 19.15. Pisan drobšč, 20. Operna glasba. Belgrajska kratkovalna postaja: YUA, YUB (49.18). 19.45. Poročila v slovenščini. YUF (19.69). 1.55. Oddaja za Južno Ameriko, YUG (19.69): 3.00. Oddaja za Severno Ameriko.

treh cest okoli trga so hiše ločile samo krevljaste steze, ki so šle vkreber in nizdol. Ob deževju so se te steze spreminjale v hudournike, ki so izpirali tla tako, da se je kazalo golo kamenje.

Zdravstvenih naprav ni bilo. Odpadke vseh vrst so metali na »cesto«. Smrad teh klavniških odpadkov bi bil prejel vsako hišno. Nekaj skupin evkaliptovega drevja je tvorilo edino rastlinje v domačinski četrti, ki neprenehoma ležala pod prašnim oblakom smrada.

Tukaj, nekaj sto metrov od evropske četrti z vsem, kar spada k moderni omiki — tlak, elektrika, vodovodi, brzojav in telefoni, avtomobili, trgovine in dva kinematografa — tu je živelu blizu 30.000 domačinov v umazanih in smradu brez luči, brez zdravstvenih naprav, brez vodovoda ali tlaka, brez slehernih javnih naprav, ki so zvezane z zahodno omiko.

Celo uro sem iskal znamenj te omike in sem našel samo strehe iz valovite pločevine ter ročke od bencina, katere domačini uporabljajo za vse mogoče.

Na domačinskem trgu so Italijani naredili hidrante in domačinke so z bencinskimi ročkami na ramah bodile tja po vodo. Šest čevljev visok, črn askarski kaprol je držal v redu kakih 300 kričočih zamorcev, tako da je tiste, ki so hoteli skakati iz vrste, sekal z volovskim bičem po ramah.

Blizu trga so Italijani uredili tisto, čemur pravimo maj javno stranišče. Bila je to ograja iz pločevine, ki je zakrivala človeku samo telo, kakor na pariških cestah. Toda pozabili so domačinom povedati — ali pa se ti niso brigali za to —, da je to ustanovo treba uporabljati samo od znotraj. Precej dolgo sem opazoval, pa nisem videl nobenega domačina, da bi bil stopil noter. Uporabljali so zunanjo stran.

Rad bi bil zvedel, ali je njihovo vedenje bilo simbolični izraz njihovih misli o evropski omiki.

Trg je bil na gladki, pešteni in goli ravni ob robu domačinskega mesta. Na stotine domačinov je čepelo tam z golimi glavami v žgočem soncu, na glas so ragljali in skušali človeku obesiti svoje borno blago: čebulo, drobcene paradižnike, nič večje od kroglice za igranje in razdeljene na kupčke po pet, krompir debel kakor lešniki, dve prgišči prosa, tenke storže koruske, cenene pisane steklene veržice z japonskega, nekaj japonskih drobnarij, okrogla zrcala in medeninate obročke za ženske noge, poceni evropske obleke in surove opanke iz starih avtomobilskih obročev.

Moški in ženske so nosili umazane, surove shamme iz bombaževine. Oblečila so sčasoma dobila barvo redke kave. Večina ljudi je hodila bosih. Njihove kitaste, šoti podobne noge niso kazale sledu o kakem umivanju.

Zenske so nosile majhne otroke na hrbtu kakor Indijanke. Oči otročičkov so bile tako obdane od muh, da je bilo videti, kakor da nosijo otroci naočnike.

Neverjetno umazani, nagi otroci so se igrali v pesku. Zoperni gobavci z okrnulimi prsti so šepali med množico in prosjčili. Prijatelji so se pozdravljali s poljubi. Karavane prežvekujočih kamel so dostojanstveno korakale skozi čepčo množico. Zrak je polnil premagujoč smrad po žaltavi ovčji masti, s katero so si domačini mazali glave. To je bil značilen vonj v Eritreji in Abesiniji. Ure in ure se je držal človeku v obleki.

Množina muh je prekašala vsako misel. Letale so v milijardah. Lezle so človeku v nosnice, med ustnice in v oči. Na domačinih jih je kar mrgetalo, a se je zdelo, da jih to ne skrbi. Zdelo se je tudi, da se nič ne prizadevajo, da bi jih odganjali.

Zdaj pa zdaj so prikorakali italijanski častniki za domačinskimi četami, katerim so poveljevali. Za častnikom je hodil askar, ki mu je nosil sabljo.

Otroci so nosili za čuda težka bremena na glavi. Videli sem 12 letno dete, ki je nosilo najmanj 15 kg durre, zamorskega prosa.

Domačinski predel v Asmari sem preučeval tako natanko zaradi tega, ker se je zdelo, da nudi neoporečno dokazno gradivo za vprašanje, ali so Italijani sposobni naučiti domačine v Abesiniji evropske omike. Ker je Eritreja prej bila sestavina Abesinije, so domačini pripadali k istim plemenom, govorili so iste jezike in se ravnali po istih verskih in drugačnih šegah, kakor Abesinci onstran meje.

Dejstvo, ali bodo napredovali, ali pa bodo odpovedali v tem, bi pokazalo, če so sposobni to omiko sprejeti. Po nekaj obiskih v domačinskem predelu sem prišel do sklepa, da ti ljudje sprejemajo »omiko« izredno počasi, ali pa da niso še dovolj prišli z njo v stik.

V okolici Asmare so domačini z askari vred živeli v tuculih, značilnih abesinskih okroglih kočah, narejenih iz vej, ometanih z ilovico. Oken ni bilo in streha je bila iz palmovog lista. Notranjščina je bila temna. Na golih tleh je bilo nekaj slamnatih preprog, nekaj preprostih predmetov, narejenih na roko in pa posodje, to je stalo po koči.